

УДК 338.48:640.4

A-43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 19.02.2026 протокол № 8).

A-43 Актуальні проблеми розвитку доступного туризму та гостинності в Україні: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 18 грудня 2025 р.). Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 153 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку доступного туризму та гостинності в Україні» (18.12.2025), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); док. ек. наук, проф. **Ігор САЗОНЕЦЬ** (заст. голови); **Андрій МІРОШНИК** (секретар); канд. юр. наук **Сергій ДУБОВ**; док. ек. наук, проф. **Володимир ДЖИНДЖОЯН**; док. ек. наук, проф. **Ольга САЗОНЕЦЬ**; канд. юр. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**.

© ВВПЗ ДГУ, 2025

© Автори, 2025

Булан Р.К. ЧИННИКИ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ У РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ.....	134
Литюк А.В. БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ У РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ.....	137
Матощенко В.С. ПРОЕКТУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ГОТЕЛЬНОГО І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В МІСТАХ З ДОТРИМАННЯМ ВИМОГ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ ТА ІНКЛЮЗІЇ.....	140
Меріда Д.С. ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ В ТУРИЗМІ ТА ГОСТИННОСТІ.....	143
Мокієнко К.В. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ДЛЯ СТВОРЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ.....	146
Рогаченко А.Г. БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ В СФЕРІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.	149
Слюсар Є.Д. ВІМ-МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ ЗАКЛАДІВ ГОТЕЛЬНО – РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	151
Філон А.В. ВПЛИВ ВИМУШЕНОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ, ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК ДИТИНИ.....	154
Шульга М.О. БІЗНЕС-ПЛАН ВІДКРИТТЯ ГОТЕЛЮ (РЕСТОРАНУ) З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ.....	158

5. Нові виклики та перспективи розвитку туризму в Україні URL: <https://share.google/ng1JyIiUiX4XNWDm6> (дата звернення 29.11.25)
6. Інклюзивність в індустрії гостинності: принципи, виклики та перспективи розвитку URL: <https://dsim.khmnu.edu.ua/index.php/dsim/article/view/282/290> (дата звернення 30.11.25)
7. Інклюзивний туризм як засіб соціальної реабілітації осіб з інвалідністю URL: https://journals.uran.ua/vsgf_pstu/article/view/320562/311182 (дата звернення 30.11.25)
8. Стратегічні пріоритети розвитку інклюзивного туризму в Україні URL: <https://eung.nung.edu.ua/index.php/ecom/article/view/697/438> (дата звернення 01.12.25)
9. Інноваційно-інклюзивні практики в маркетингу підприємств туризму та готельно-ресторанного бізнесу URL: https://journals.kpdi.in.ua/index.php/inclusive_economics/article/view/284/274 (дата звернення 01.12.25).
10. Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності : навч. посіб. / Джинджоян В.В., Сазонець О.М., Лисенко О.В., Гессен А.Є. Київ : «Каравела», 2025. 250 с.

Мокієнко Катерина Віталіївна

здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Седлецька Олена Володимирівна

старший викладач,
кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу
Дніпровського гуманітарного університету

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ДЛЯ СТВОРЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ

Архітектурно-планувальні та технологічні рішення для створення безбар'єрного середовища в санаторно-курортних закладах є критично важливим напрямком модернізації галузі в контексті імплементації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні. Санаторно-курортна сфера, орієнтована на відновлення здоров'я і реабілітацію, потребує комплексного підходу до подолання фізичних,

сенсорних та інформаційних бар'єрів, що передбачає інтеграцію архітектурних, планувальних та технологічних інновацій.

Формування безбар'єрного середовища є одним із пріоритетних напрямків розвитку суспільства. Метою цього процесу є створення рівних можливостей для всіх громадян, незалежно від їхніх фізичних чи інших можливостей. Принцип, що покладений в основу цієї концепції, полягає в забезпеченні доступності в усіх сферах життя, включаючи забудоване середовище, транспорт, освіту, працевлаштування, охорону здоров'я, туризм, культурні послуги та доступність до об'єктів харчування [1].

Формування безбар'єрного простору в санаторно-курортних підприємствах України повинно відбуватися у відповідності з «Національною стратегією із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» [2].

Створення універсального дизайну в санаторіях вимагає врахування потреб не лише людей з інвалідністю, а й інших маломобільних груп: літніх людей, вагітних жінок, батьків із дитячими візками, осіб із тимчасовими порушеннями здоров'я. Архітектурно-планувальні рішення мають базуватися на принципах безперервності, безпеки та інформативності шляхів руху. Першим і фундаментальним рівнем є адаптація прилеглої території та входу до будівлі, що передбачає організацію спеціальних паркувальних місць розширених габаритів неподалік входу, облаштування безпорогових входів з твердим покриттям, встановлення пандусів із нормативним кутом нахилу не більше 5-8% та двосторонніми поручнями на висоті 0,7 та 0,9 метра. За відсутності можливості влаштування пандуса рекомендовано встановлення вертикальних підйомних платформ для осіб на кріслах колісних.

Другий рівень стосується внутрішнього простору: вестибулю, коридорів, ліфтових холів, ширина яких має забезпечувати вільний проїзд візка та його розворот не менше, аніж на 1,5-1,8 метра. Дверні прорізи повинні мати ширину не менше 0,9 метра, а двері – відкриватися легким зусиллям або бути забезпеченими автоматичними приводами. Критично важливою є наявність ліфтів із шириною дверного прорізу не менше 1,0 метра та внутрішніми розмірами кабіни, що дозволяють розмістити людину на візку та супроводжуючого. Також ліфти повинні бути обладнані тактильними кнопками зі шрифтом Брайля і голосовим оповіщенням. Особливої уваги потребують житлові номери та санітарно-гігієнічні приміщення. Адаптований номер повинен мати вільний простір для маневрування біля ліжка не менше 1,0 метра з кожного боку, регульоване за висотою ліжко, спеціалізований санвузол із поручнями біля унітазу та у душовій кабіні без піддону, гігієнічно-санітарне обладнання із відкидним сидінням. Важливо передбачити розташування вимикачів, розеток, регуляторів температури на доступній висоті від 0,4 до 1,2 метра від рівня підлоги.

Окремим напрямком є технологічне забезпечення безбар'єрності, яке виходить за межі суто архітектурних рішень і включає інформаційно-комунікаційні технології, зокрема впровадження систем навігації: тактильні

наземні покажчики для людей із порушеннями зору, контрастне маркування першої та останньої сходинки, інформаційні таблички з великим шрифтом та шрифтом Брайля. Для осіб із вадами слуху необхідним є встановлення індукційних петель на рецепції та в конференц-залах, а також наявність візуальних табло з дублюванням аудіоінформації про надзвичайні ситуації. Наступним кроком є використання цифрових інструментів: розробка мобільних додатків або веб-версій, що дозволяють людині з інвалідністю заздалегідь обрати оптимальний номер, ознайомитися з 3D-плануванням будівлі, замовити допомогу персоналу або скористатися послугою віртуального консьєржа. Застосування технологій «розумного номера» з голосовим управлінням освітленням, шторами, температурою значно підвищує рівень автономності та комфорту для людей із обмеженими можливостями пересування.

Важливо підкреслити, що архітектурно-планувальні та технологічні рішення повинні застосовуватися комплексно й поодиноці нерідко втрачають свій сенс. Наприклад, автоматизація дверей втрачає значення, якщо підхід до них перекритий припаркованим автомобілем. Тому проектування безбар'єрного середовища має відбуватися системно, із залученням експертів з універсального дизайну та представників цільових груп громадськості.

Реалізація запропонованих рішень від адаптації фізичного простору до впровадження цифрових сервісів дозволяє не лише виконати вимоги законодавства, а й підвищити якість обслуговування та конкурентоспроможність закладу. Інвестиції в універсальний дизайн є інвестиціями в соціальну стійкість та економічну ефективність, оскільки значно розширюють цільову аудиторію споживачів курортних послуг, що надає перспективності подальшим розробкам методик оцінки економічної ефективності впровадження технологій доступності та створення стандартів інклюзивного сервісу для санаторно-курортної галузі.

Отже, розвиток санаторно-курортної діяльності може бути інклюзивним і соціально ефективним тільки в тому випадку, якщо якнайширше коло зацікавлених сторін сприятиме створенню нових можливостей [2].

Створення безбар'єрного середовища в санаторно-курортних закладах набуває особливого значення в умовах повномасштабної війни в Україні, оскільки ці установи де-факто трансформуються у важливі осередки фізичної та психологічної реабілітації для нових категорій громадян. Йдеться не лише про тисячі військовослужбовців, які отримали поранення і потребують тривалого відновлення в умовах максимального комфорту й доступності, а й про цивільне населення, зокрема людей похилого віку, внутрішньо переміщених осіб з інвалідністю, дітей з травмами, які часто вперше стикаються з викликами обмеженої мобільності. У цьому контексті безбар'єрність перестає бути лише соціальною опцією чи вимогою законодавства, а стає критично необхідною умовою для забезпечення рівного доступу до реабілітаційних послуг [3]. Відсутність належної архітектурної, технологічної та інформаційної доступності в санаторіях фактично

унеможлиблює або значно ускладнює процес відновлення для людей з інвалідністю внаслідок війни, що є неприпустимим у демократичному суспільстві, яке прагне до євроінтеграції. Отже, системне впровадження універсального дизайну в санаторно-курортну діяльність є не просто інвестицією в конкурентоспроможність окремого закладу, а стратегічним внеском у національну безпеку, соціальну згуртованість і виконання державою своїх зобов'язань перед захисниками та захисницями, створюючи гідні умови для їхньої реінтеграції в активне суспільне життя.

Список використаних джерел та літератури:

1. Сазонець І. Л., Гессен А. Є., Седлецька О. В., Лучанська Ю. Г. Стандарти створення безбар'єрного простору в ресторанах України на основі інклюзивних підходів. *Агросвіт*. 2025. № 7. С. 72–77.
2. Сазонець І. Л., Вівсяник О. М., Баб'як О. В., Бурачик А. І. Курортна справа. Навчальний посібник. Рівне : Волинські обереги, 2024. 300 с. URL : <http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/1575/3/%D0%9A%D1%83%D1%80%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0.pdf> (дата звернення: 10.02. 2026 р.).
3. Сазонець О. М., Яковлева-Мельник Н. Г. Джерела фінансування безбар'єрності : вітчизняна практика та іноземний досвід. *Ефективна економіка*. 2025. № 5. URL : <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee> (дата звернення: 10.02. 2026 р.).

Рогаченко Анна Георгіївна

здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Сазонець Ольга Миколаївна

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу
Дніпровського гуманітарного університету

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ В СФЕРІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Безбар'єрність виступає важливою соціальною та економічною категорією, що визначає рівень доступності та інклюзивності суспільних процесів. У сучасному готельно-ресторанному бізнесі ця тема набуває особливої актуальності, адже комфорт і відкритість для різних груп клієнтів